

پیشگیری و مقابله با قمار در فضای مجازی

مقدمه

در راستای اجرای بندهای «۱-۴-۲-۲» و «۲-۲-۴-۴» طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات در زمینه «کاهش نرخ رشد جرایم فضای مجازی» و «ارتقاء سالم سازی و کاهش محتوای آسیب رسان و مجرمانه در فضای عمومی» سند «پیشگیری و مقابله با قمار در فضای مجازی» در هشتاد و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۹ شورای عالی فضای مجازی کشور به تصویب رسید.

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- **قمار در فضای مجازی:** هر گونه قمار، شرط بندی و بخت آزمایی، موضوع مواد ۷۰۵ تا ۷۱۱ کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی در صورتی که از طریق فضای مجازی انجام شود، در این سند به اختصار قمار در فضای مجازی نامیده می شود؛

۲-۱- **اعتیاد به قمار:** میل غیر قابل کنترل برای ادامه قمار با وجود آگاهی از مشکلات آن، که منجر به اختلال و مشکلات قابل ملاحظه در زندگی شخصی، شغلی، تحصیلی و اجتماعی فرد می شود؛

۳-۱- **مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار:** شامل قمارباز، طراح، راه انداز و اداره کننده وبگاه و واسطه های نرم افزاری قمار، تبلیغ و تسهیل کننده فرایند قمار در فضای مجازی.

ماده ۲- هدف

۱-۲- آشنایی جامعه با تأثیرات روانی، اجتماعی و اقتصادی قمار در فضای مجازی؛

۲-۲- پیشگیری از ترویج و گسترش قمار در فضای مجازی؛

۳-۲- مقابله با شبکه مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار.

ماده ۳- سیاست های کلان

۱-۳- تنقیح قوانین و مقررات و رفع خلأهای قانونی برای مقابله با قمار در فضای مجازی؛

۲-۳- تأکید بر رصد، پژوهش و برنامه ریزی محتوایی در پیشگیری و مقابله با قمار در فضای مجازی؛

۳-۳- تمهید اقدامات عملیاتی برای مقابله با قمار در فضای مجازی؛

۴-۳- گسترش اطلاع رسانی و آموزش عمومی در رابطه با ابعاد و مخاطرات قمار در فضای مجازی؛

- ۳-۵- تفکیک بین افراد غیر حرفه‌ای، حرفه‌ای و سرشبکه‌های قمار در فضای مجازی و مواجهه متناسب با مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار؛
- ۳-۶- گسترش خدمات مشاوره‌ای و درمانی برای معتادان به قمار در فضای مجازی؛
- ۳-۷- تربیت مشاورین متخصص و متعهد در زمینه آثار و تبعات قمار در فضای مجازی؛
- ۳-۸- اتخاذ روش‌های مستمر، بازدارنده و مؤثر در برخورد با مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار در فضای مجازی؛
- ۳-۹- شناسایی و قطع زنجیره اقتصادی شبکه قمار در فضای مجازی اعم از نظام بانکی، تبلیغات و صاحبان مشاغل مرتبط.

ماده ۴- اقدامات ملی

۴-۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

- ۴-۱-۱- هدایت رسانه‌ها در جهت آگاهی‌بخشی به جامعه درباره ماهیت قمار در فضای مجازی و اطلاع‌رسانی درباره شبکه قمار، آسیب‌های آن برای کشور (اعم از خروج ارز از کشور، پول‌شویی و استفاده از پول حاصل از قمار برای برپایی شبکه فساد) و تبعات مباشرت و معاونت برای قمار از جمله اجاره حساب بانکی؛
- ۴-۱-۲- ساماندهی شرکت‌ها و مؤسسات تبلیغاتی و مقابله با گسترده‌های^۱ مشارکت‌کننده در تبلیغات قمار در رسانه‌های اجتماعی خارجی و داخلی با همکاری ضابطین قضایی؛
- ۴-۱-۳- استفاده از ظرفیت‌های ترویجی و اقناعی افراد مشهور و چهره‌های هنری - ورزشی برای معرفی مخاطرات قمار و نظارت بر ایشان برای پیشگیری از مشارکت در چرخه قمار در فضای مجازی با همکاری وزارت ورزش و جوانان؛
- ۴-۱-۴- مقررات‌گذاری و نظارت بر سکوها، وبگاه‌ها و برنامه‌ها با همکاری سازمان صداوسیما ج.ا.ا و قوه قضائیه.

۴-۲- سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

- ۴-۲-۱- ساماندهی تبلیغات بازرگانی و برنامه‌های تلویزیونی با محتوای قرعه‌کشی، بخت‌آزمایی و پیش‌بینی نتایج ورزشی به منظور پیشگیری از ترویج قمار؛
- ۴-۲-۲- تولید و پخش برنامه‌هایی با موضوعات شناخت قمار در فضای مجازی، مخاطرات قمار و اعتیاد به آن و تحلیل فنی فرایند قمار در فضای مجازی، با استفاده از تجربیات آسیب‌دیدگان از قمار با همکاری فرماندهی انتظامی ج.ا.ا و قوه قضائیه؛

^۱ اگر محتوای تبلیغاتی، در ساعاتی که کاربران زیادی در کانال‌های پیام‌رسانی آنلاین هستند، به صورت بنر تمام صفحه به کاربر نمایش داده شود، تبلیغ گسترده نام دارد.

۴-۲-۳- گنجاندن مضامین مرتبط با «مخاطرات ثروتمندشدن از شیوه‌های موهوم و کاذب و نیز تأثیر قمار در فضای مجازی بر کاهش کار مولد در جامعه» در برنامه‌های تلویزیونی و مجموعه‌های نمایشی پرمخاطب با همکاری فرماندهی انتظامی ج.ا.ا. و سازمان بهزیستی کشور؛

۴-۲-۴- هدایت رسانه‌ای، مقررات‌گذاری و نظارت بر سکوها، وبگاه‌ها و برنامه‌های صوت و تصویر فراگیر.

۴-۳- وزارت آموزش و پرورش

۴-۳-۱- افزایش آگاهی اولیاء و مربیان درباره مضرات قمار در فضای مجازی (با پوشش کسب و کار یا بازی) با استفاده از ظرفیت‌های مردمی و ایجاد حساسیت در والدین نسبت به فعالیت‌های مالی فرزندان در فضای مجازی؛

۴-۳-۲- گنجاندن محتوای آموزشی درباره مخاطرات قمار در برنامه درسی باهدف پیشگیری از ورود دانش‌آموزان به عرصه قمار در فضای مجازی با همکاری قوه قضائیه و فرماندهی انتظامی ج.ا.ا.

۴-۴- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

۴-۴-۱- تبیین مبانی، موضوع‌شناسی فقهی و بررسی پدیده‌های نوظهور مرتبط با قمار و تعیین مصادیق نوعی آن در فضای مجازی و اعلام به کارگروه؛

۴-۴-۲- تولید محتوای آگاهی‌بخش و تبلیغی با هدف تبیین احکام انواع قمار در فضای مجازی با همکاری دفتر تبلیغات اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و دادستانی کل کشور؛

۴-۴-۳- برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه مبلغان دینی برای تبیین حرمت انواع قمار در فضای مجازی و درآمد حاصل از آن‌ها و استفاده از ظرفیت مبلغان در ایام موسمی تبلیغ با همکاری دفتر تبلیغات اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی.

۴-۵- قوه قضائیه

۴-۵-۱- کشف و برخورد قضایی با مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار، گردانندگان و شبکه مالی قمار در فضای مجازی داخل و خارج از کشور با همکاری ضابطین قضایی؛

۴-۵-۲- یکپارچه‌سازی اطلاعات مرتبط با مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار در فضای مجازی توسط دادستانی کل کشور با همکاری ضابطین قضایی، بانک مرکزی ج.ا.ا، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ارائه بازخورد از روندها و تحلیل‌های آماری مرتبط به متصدیان حوزه مقابله با قمار در فضای مجازی؛

۴-۵-۳- تولید محتوای پیام‌های ایجابی برای اطلاع‌رسانی‌های عمومی درباره قمار در فضای مجازی با همکاری سازمان صدا و سیما ج.ا.ا و فرماندهی انتظامی ج.ا.ا؛

۴-۵-۴- برخورد بازدارنده قضایی با ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت، فناوری‌های مالی و بانک‌های مرتبط با انتقال وجوه ناشی از قمار در فضای مجازی با همکاری بانک مرکزی ج.ا.ا و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات؛

۴-۵-۵- اصلاح و بازپروری مرتکبین و عوامل غیرحرفه‌ای با صدور احکام و دستورات قضایی برای انجام امور عام‌المنفعه مؤثر در کاهش قمار در فضای مجازی با استفاده از ظرفیت‌های قانونی از قبیل تعلیق، تعقیب و مجازات، آزادی مشروط و مجازات‌های جایگزین حبس با همکاری فرماندهی انتظامی ج.ا.ا، سازمان بهزیستی کشور و سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره؛

۴-۵-۶- شناسایی، پیشنهاد و پیگیری برای برطرف کردن نواقص قانونی در حوزه مقابله با قمار در فضای مجازی؛
۴-۵-۷- تشدید مجازات مرتکبین حرفه‌ای و عوامل مرتبط با دایرکننده قمارخانه‌های مجازی.

۴-۶- فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

۴-۶-۱- رصد، کشف و مقابله مستمر با مرتکبین و عوامل مرتبط، گردانندگان و شبکه مالی قمار در فضای مجازی با همکاری سایر ضابطین قضایی؛

۴-۶-۲- آگاهی بخشی درباره مخاطرات و مصونیت در قبال شیوه‌های کلاهبرداری، جرائم و مجازات‌های مرتبط با قمار در فضای مجازی و ارائه گزارش عملکرد با همکاری قوه قضائیه، سازمان صدا و سیما ج.ا.ا و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۴-۶-۳- تعامل با نهادهای بین‌المللی از جمله اینترپل، به‌منظور برخورد با سکوه‌های متخلف خارجی و استرداد مجرمان خارج کشور فعال در زمینه قمار در فضای مجازی با همکاری وزارت امور خارجه.

۴-۷- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

۴-۷-۱- راه‌اندازی سامانه‌های شناسایی دامنه‌های قمار با همکاری وزارت کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی ج.ا.ا تحت نظر قوه قضائیه برای شناسایی، اعلام، محدوده جغرافیایی، نوع کاربری و ایجاد قابلیت مسدودسازی دامنه‌ها و نشانی‌های مرتبط قمارخانه‌های مجازی ظرف یک سال؛

۴-۷-۲- ساماندهی خدمات داخلی نام‌های دامنه، میزبانی، نشانی‌ها و خدمات دسترسی در راستای مقابله با سوءاستفاده از خدمات یاد شده در کسب و کارهای غیرمجاز و مجرمانه مرتبط با قمار در فضای مجازی؛

۴-۸- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۴-۸-۱- مقررہ گذاری و پیگیری برای قانون گذاری در ممانعت از سوء استفاده از ابزارهای بانکی برای قمار در فضای مجازی؛

۴-۸-۲- الزام بانکها به تفکیک حسابهای تجاری و شخصی و ایجاد قابلیت مدیریت ثقلب^۱ و جریمه بانکها، شرکت های پرداخت و پرداخت سازان متخلف در زمینه قمار در فضای مجازی با همکاری قوه قضائیه؛

۴-۸-۳- استمرار در شناسایی موارد و الگوهای سوء استفاده از حسابهای بانکی و ابزارهای پرداخت بر اساس مصادیق دریافت شده قمار از مراجع قضایی و انتظامی و ارجاع به مراجع قضایی با همکاری مرکز اطلاعات مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی و تأمین خدمات فنی مورد نیاز برای مسدودسازی برخط حسابهای بانکی مربوط؛

۴-۸-۴- محدودسازی موقت یا دائم ارائه خدمات بانکی و پرداخت، برای اجاره دهندگان و سوء استفاده کنندگان از حسابهای بانکی برای قمار در فضای مجازی با همکاری دادستانی کل کشور؛

۴-۸-۵- الزام بانکها به ارتقای احراز هویت و شناسایی دقیق مشتریان بانکی برای استفاده از خدمات بانکی برخط به منظور پیشگیری از اجاره حسابهای بانکی و سوء استفاده های مالی در رابطه با قمار در فضای مجازی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات؛

۴-۸-۶- ساماندهی فعالیت صرافیها و اعمال محدودیت در ارائه خدمات بانکی به درگاههای داخلی مبادلات رمزارز به منظور مقابله مؤثر با پولشویی و تبادلات مرتبط با قمار با همکاری دادستانی کل کشور، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و فرماندهی انتظامی ج.ا.ا؛

۴-۸-۷- پژوهش در خصوص مقابله با قمار در فضای مجازی با استفاده از زنجیره بلوکی، رمزارز و وب تاریک به منظور روزآمدسازی راهکارهای مقابله با قمار در فضای مجازی؛

۴-۸-۸- رصد مداوم و بروزرسانی خدمات نوین پولی و مالی به منظور پیشگیری از مخاطرات احتمالی در زمینه قمار در فضای مجازی با همکاری دادستانی کل کشور، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و فرماندهی انتظامی ج.ا.ا؛

۴-۸-۹- ساماندهی درگاهها و ابزارهای پرداخت برای مقابله با قمار در فضای مجازی و مسدودسازی درگاهها و ابزارهای متخلف.

۴-۸-۱۰- فراهم‌سازی امکان محدودسازی دسترسی به خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیکی از مبدأ نشانی‌های اینترنتی خارج از کشور و یا مراکز داده داخلی در راستای مقابله با قمار در فضای مجازی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تحت نظر دادستانی کل کشور.

۴-۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت

۴-۹-۱- نظارت بر درگاه‌ها و وبگاه‌های دارای نماد اعتماد الکترونیکی برای عدم ترویج و استفاده از تبلیغات قمار و شبه‌قمار؛
۴-۹-۲- فراهم‌سازی امکان اعلام برخط وضعیت نمادهای اعتماد الکترونیکی صادرشده برای بانک مرکزی ج.ا.ا و ضابطین قضایی.

۴-۱۰- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۴-۱۰-۱- توسعه و تکمیل پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی اشخاص حقیقی (اعم از خانگی/غیرخانگی) و کمک به استعمال آخرین وضعیت شغلی صاحبان حساب‌های بانکی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی ج.ا.ا؛

۴-۱۰-۲- توسعه مأموریت مراکز مشاوره روان‌شناختی و ترک اعتیادهای رفتاری برای مداخله در زمینه اعتیاد به قمار و معرفی رسمی این مراکز به قوه قضائیه توسط سازمان بهزیستی کشور با همکاری سازمان روانشناسی و مشاوره؛

۴-۱۰-۳- برگزاری دوره‌های آموزشی برای روانشناسان و مشاوران در خصوص بازپروری معتادان به قمار توسط سازمان بهزیستی کشور با همکاری سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و فرماندهی انتظامی ج.ا.ا و حمایت از تشکل‌های مردم‌نهاد فعال در این زمینه؛

۴-۱۰-۴- طراحی دوره‌های آموزشی برای مشاوره کاریابی و کارآفرینی ویژه مرتکبین و عوامل مرتبط با قمار و استفاده از این دوره‌ها به‌عنوان رفتار جایگزین برای تعلیق مجازات مرتکبین و عوامل مرتبط غیر حرفه‌ای قمار با همکاری قوه قضائیه.

۴-۱۱- مرکز اطلاعات مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی

۴-۱۱-۱- بروزرسانی الگوریتم‌ها و روش‌های پولشویی بر پایه قمار با همکاری قوه قضائیه، بانک مرکزی ج.ا.ا و ضابطین قضایی.